

Verða vit verandi uttanfyri EF

Kann endaga-lið hjá Føroyum

- Eg fari ikki at leggja meg út ú føroyska EF-kjakið. Men eitt vil eg siga: Fylgið væl við, og útsetið ikki avgerðirnar. Annars kann skjótt henda, at Føroyar verða meira isoleraðar, enn tit ynskja at vera

Orð og myndir:
Sjúrður Skaale

- Tað er ongin ivi um, at tær broytingar, sum nú henda í Europa - og ikki minst tær sum henda eftir at innari marknaðurin kemur í gildi í EF 1. januar - fara at hava stórar og grundleggjandi broytingar við sær fyri Føroyar eisini.

- Allur tykkara umheimur broytist, og tit mugu finna tykkum eitt nýtt pláss í tí nýggja Europa, sigur Uffe Elleman Jensen.

Men hann vil ikki siga, hvat Føroyar skulu gera - um vit t.d. skulu fara uppí EF ella ikki.

- Hetta er nakað føroyskir politikarar mugu taka støðu til. Men eitt vil eg kortini siga: Fylgið væl við, og biðið ikki ov leingi við at taka avgerðir. Tí ikki at taka eina avgerð, er í veruleikanum eisini ein avgerð. Og hon kann hava stórar fylgjur í einum Europa, sum broytist so skjótt.

Útnorður í EF

Hvat hann heldur vit skulu gera, fekk kortini ein ábending um, tá hann tósaði um Útnorður og EF.

- Grønland, Ísland og Føroyar mugu skilja, at tykkum ikki bara tørvar at standa saman hvør við øðrum. Tit hava eisini brúk fyri tykkara umheimi.

Og um Norðurlond sum heild segði hann:

- Tað sum vit hava felags, er okkara mentan og okkara søga. Og tað eiga vit eisini at standa

saman um, og arbeiða fyri at varðveita og verja, t.d. í Norðurlandaráðnum, sigur hann.

- Men vit mugu minnst til, at vit eru sera spjadd geografskt. Og okkara búskapur er tengdur at londunum í EF.

- Tí haldi eg at best hevði verið, um EF tók sær av búskapar- og verjupolitikkinum hjá Norðurlondum, meðan Norðurlandaráðið tók sær av meira mentunarligum uppgávum.

Truplar samráðingar

Um støðu Føroya í dag, sigur hann:

- Viðurskiptini er sera kompliserað. Tit eru partur av Danmark, men í sambandi við EF eru tit triðjaland. Tað ger, at øll tykkara viðurskipti við EF skulu fáast uppá pláss við drúgvum samráðingum. Og tær verða ikki lættari, so hvørt sum londini í EF verða meira samantengd.

- Men higartil hevur tað so gingið, og eg kann ið hvussu er lova, at tit fáa alla hjálp og stuðul úr Danmark, hvat tit so velja at gera.

Men at Uffe er ivasamur um hvussu tað fer at gangast okkum at standa uttanfyri, er ongin ivi um.

- Ansa tit ikki ógvuliga væl eftir kann skjótt henda, at Føroyar vera meira isoleraðar, enn tit ynskja at vera, sigur hann.

Skilr støðuna

Á eitt nú Bornholm eru fiskimenn sera illa nøgdir

við politikkin hjá EF. Sum EF-limur ræður Danmark ikki yvir egnum havøki, og fiskimenn halda seg vera við skerdan lut.

Er nakar møguleiki fyri at vit kunnu ráða yvir okkara havøki, fara vit uppá EF?

- Nei, tað er sera ilt at hugsa sær, sigur hann. Og eg skilji eisini væl, at føroyingar - eins og íslendingar - eru skeptiskir orsakað av hesum.

Elleman gekk mikukvöldið við býmerkinum hjá FSF á bringuni. »Tað er fyri at vísa, at eg haldi við tykkum móti Ísrael«, segði hann. Sjálvur hevur hann havið góðar royndir av at koma frá einum landi, sum stendur seg væl í fítbóliti. »Eg havi fingið meira goodwill og kunna loyvi mær meira, síðani vit gjørdust europameistarar«, sigur hann. »Tí vóni eg fyri tykkum, at tit aftur fara at klára tykkum væl í fítbóliti. Tað ger, at alt gongur lættari«.

EF - ein vísi ón um eitt trygt Europa

- eitt sameint, friðarligt Europa, har øll lond eru samantengd við rættindum og ábyrgd. Tað er tann politiska vísi ónin, EF stendur fyri

Sovjetsamveldið datt sundur, Jugoslavia stendur í einum eldi, tjekkar vilja loysa frá slovakkum, skotar frá onglendinum, norður italienarar frá suður italienarum.

Alla staðni síggja vit, at fólk vil hava sjálvstýri.

Er orsökini ikki, at politisk og búskaparlig bond eru lögð tvørtur um mörk, har ongi mentunarlig og málslig bond eru, sum binda fólkaslógini saman?

Og eru EF-politikararnir

ikki við at gera tað saman í dag?

Ikki tvingsil

- Jú, hetta er ein av høvuðsorsøkunum til tað, sum hendir, svarar Uffe.

Men hann leggur dent á, at ein kortini ikki kann samanbera EF og t.d. gamla Sovjetsamveldið.

- Har vóru ymisk fólkasløg tvingað undir somu politisku og búskaparligu skipanir. Í EF eru tað demokratisk valdir politikarar, sum skipa fyri.

Fólk hava høvi at siga nei - og henda møguleika nýttu t.d. danir.

- Men tað er bert hetta ættaliðið sum kann siga nei. Komandi ættarliðið hava ongan møguleika fyri at siga sína hugsan um, hvørt tey vilja liva í einum sameindum Europa. Kann tað ikki fara at hava illstøður við sær í framtíðini?

- Hugsanin við EF er nettupp at skapa eitt trygt og friðarligt Europa. Eitt europa fyri næstu ættar-

liðini, svarar Uffe Elleman Jensen.

Ein politisk vísi ón

Uffe visir á, at hóast øll fegnast um at eystur-europa nú er sloppið undan kommunismunna okið, so hevur medaljan eisini eina baksíðu.

- Kann kunstiga uppbyggingin av Europa var ikki fræls - men hon